

ÖĞRENCİ

ADI:
SOYADI:
SINIFI: NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

2023 - 2024 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI

TÜRKÇE DERSİ 7. SINIFLAR

1. DÖNEM 2. SINAV ÖRNEK SORULAR CEVAP ANAHTARI

Okulunuzun Adı

T.7.3.8. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

Kişileştirme (teşhis), konuşurma (intak), karşıtlık (tezat) ve abartma (mübalağa) söz sanatları verilir.

1. AĞAÇ DİYOR Kİ

Ben küçücük bir ağacım

Yurdumun bir bahçesinde

(...)

Kuşlar mutlu şarkısını

Hep dalımda söylerler,

Şen arılar vızır vızır,

Kokuma koşup gelirler.

(...)

Yukarıdaki şiirde kullanılan söz sanatları hangileridir, nedenleriyle yazınız. (10 puan)

Uygun cevaplar:

Ağaç, "Ben küçücük bir ağacım / Yurdumun bir bahçesinde (...)" diye konuşurularak konuşurma sanatı yapılmıştır. (2p. söz sanatını yazma + 3p. nedenini yazma = 5p.)

Kuşlara, mutlu şarkılarını söyleme; arılara şen olma, koşup gelme özelliği verilerek kişileştirme (teşhis) sanatı yapılmıştır. (2p. söz sanatını yazma + 3p. nedenini yazma = 5p.)

T.7.3.9. Çekim eklerinin işlevlerini ayırt eder.

a) Fiil çekim ekleri (kip ve kişi ekleri) üzerinde durulur. b) Fiillerde anlam kayması konusu üzerinde durulur.

2. Çekimli fiiller ile ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Aşağıda master hâlinde verilmiş fiilleri istenen kip ve kişi ekleriyle çekimleyerek örnekteki gibi yazınız. (5 x 2p.=10 puan)

Fiiller	İslenen Kip ve Kişi Ekleri	Çekimli Fiil
uyumak	duyulan geçmiş zaman, 3. çoğul kişi	uyumuşlar
boyamak	şimdiki zamanın olumsuz, 2. tekil kişi	boyamıyorsun (2p)
varmak	gereklilik kipi soru hâli, 1. çoğul kişi	varmalı mıyız (2p)
yakalamak	istek kipi, 1. tekil kişi	yakalayayım (2p)
üşümek	şart kipinin olumsuz soru hâli, 3. tekil kişi	üşümese mi (2p)
dinlemek	gelecek zamanın olumsuz, 2. çoğul kişi	dinlemeyeceksiniz (2p)

b) Aşağıdaki cümlelerde kullanılan çekimli fiillerin hangi kip ile çekimlendiğini ve hangi kipin anlamını verecek biçimde kullandığını örnekteki gibi yazınız. (5 x 2p.=10 puan)

Cümleler	Kullanılan Kip	Kastedilen Kip
Onu arayan Eskişehir'deki ablası olacak.	gelecek zaman	gereklilik kipi
Hemen buraya geliyorsun.	şimdiki zaman (1p)	emir kipi (1p)
Önümüzdeki ay istediğiniz yere tatile gideriz.	geniş zaman (1p)	gelecek zaman (1p)
Nasreddin Hoca, bir gün hanımını evde bırakarak pazara gider.	geniş zaman (1p)	duyulan geç. zam. (1p)
Emre, her gün yemekhaneye uğruyor.	şimdiki zaman (1p)	geniş zaman (1p)
İşimize gereken ciddiyeti gösterelim.	istek kipi (1p)	emir kipi (1p)

T.7.3.12. Fiillerin anlam özelliklerini fark eder.

İş (kılış), oluş ve durum fiillerinin anlam özellikleri üzerinde durulur.

3. Öznenin kendi isteğiyle yaptığı bir işi ve bu işten etkilenen varlıkları gösteren fiillere “**iş (kılış) fiilleri**” denir. Öznenin kendi isteğiyle yaptığı bir işin olduğu ancak bu işten etkilenen bir varlığın olmadığı fiiller “**durum fiilleri**” olarak adlandırılır. Öznenin iradesi dışında kendiliğinden gerçekleşen fiillere “**oluş fiilleri**” adı verilir.

Verilen bilgiye göre aşağıdaki cümlelerde geçen fiillerin anlam özelliklerini örnekteki gibi gerekçesiyle beraber yazınız. (3 x 5p.=15 puan)

“Yaz güneşinin altında adam iyice karardı.” cümlesindeki “**karardı**” fiili anlam özelliğine göre **oluş** fiilidir.

Çünkü **eylem öznenin iradesi dışında gerçekleşmiştir.**

“İşten çıktıktan sonra evine doğru yürüdü.” cümlesindeki ... **yürüdü (1p.)**...fiili anlam özelliğine göre... **durum (1p.)** fiilidir.

Çünkü... **eylem, öznenin iradesiyle gerçekleşmiştir ve işten etkilenen bir nesne yoktur. (3p.)**

“Ailecek geçirdiğimiz o güzel günleri özlemle hatırlıyorum.” cümlesindeki **hatırlıyorum(1p.)** fiili anlam özelliğine göre... **iş(kılış) (1p.)** fiilidir.

Çünkü... **eylem, öznenin iradesiyle gerçekleşmiştir ve işten etkilenen bir nesne vardır. (3p.)**

“Akşam yaptığımız kardan adam, sabahleyin erimişti.” cümlesindeki **erimişti (1p.)** fiili anlam özelliğine göre **oluş (1p.)** fiilidir.

Çünkü... **eylem, öznenin iradesi dışında gerçekleşmiştir. (3p.)**

T.7.3.13. Anlatım bozukluklarını tespit eder.

Anlam yönünden anlatım bozuklukları üzerinde durulur.

4. **Aşağıdaki cümleleri anlatım bozukluklarını düzelterek yeniden yazınız. (12 puan)**

• Hiç dinlenmeden çalışırsan hastalanabilir hatta yorgun düşebilirsin.

Hiç dinlenmeden çalışırsan yorgun düşebilir hatta hastalanabilirsin. (3p.)

• Kesinlikle denizi olmayan bir şehirde herhâlde yaşamazdım.

Denizi olmayan bir şehirde kesinlikle yaşamazdım. / Denizi olmayan bir şehirde herhâlde yaşamazdım. (3p.)

(İkisinden birinin yazılması durumunda tam puan verilecektir.)

• Sağlıklı ve sıhhatli bir hayat istiyorsan beslenmene dikkat etmelisin.

Sağlıklı bir hayat istiyorsan beslenmene dikkat etmelisin. / Sıhhatli bir hayat istiyorsan beslenmene dikkat etmelisin. (3p.)

(İkisinden birinin yazılması durumunda tam puan verilecektir.)

• Öğretmenlerin konuşmalarına istemeden kulak kesildim.

Öğretmenlerin konuşmalarına kulak misafiri oldum. (3p.)

T.7.3.28. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur. (Metinlerdeki neden-sonuç, amaç-sonuç, koşul, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, duygu belirten ifadeler ve abartma üzerinde durulur.)

5. Bir eylemin hangi gerekçeyle veya hangi sebeple yapıldığını bildiren cümlelere "sebebe (neden) - sonuç" cümleleri, herhangi bir yargının hangi amaçla yapıldığını ya da yapılacağını anlatan cümlelere "amaç - sonuç" cümleleri, bir olayın veya durumun gerçekleşmesinin, başka bir olayın veya duruma bağlı olduğunu belirten cümlelere "koşul (şart) - sonuç" cümleleri denir.

Siz de "sebebe (neden) - sonuç", "amaç-sonuç" ve "koşul (şart) - sonuç" ilişkisi içeren birer cümleyi aşağıda belirtilen yerlere yazınız. (3 x 5p.=15 puan)

..... **Piknikten yorgun dönünce akşamki maçı izleyemedim. (5p.)** (sebebe - sonuç)

..... **Oğlum üzülmeyin diye istediği oyuncuğu aldım. (5p.)** (amaç - sonuç)

..... **Yorulursan söyle valizi biraz da ben taşıyayım. (5p.)** (koşul - sonuç)

6 ve 7. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Yer değiştirebilme kabiliyeti olan çok hücreli canlılarda iletişim ağı olarak beyin veya beyne benzer bir organ bulunur. Bitkilerin hareket şekli yalnızca beden biçimlerini değiştirebilmek üzerine kuruludur. Beynin var olması için ise “yer değiştirebilmek” söz konusu olmalıdır. Yani beyin varsa o canlı bir şekilde hareket hâlinde olmak zorundadır. Beynin en gelişmiş versiyonunu taşıyan insanda da bu özellik aslında harekete dayalıdır. Birçok hayvanda olduğu gibi insanda da fiziksel egzersiz yapanların ömrünün yapmayanlardan daha uzun olduğu gözlemlenmiştir. Atalarımız zayıf ve çıplak bedene sahip oldukları için bir yerden bir yere taşınarak yaşama olasılıklarını artırmışlardır. Bu sebeple bizler de hareket eden atalarımızdan bu özelliği miras alıp fabrika ayarlarımıza eklemiştir.

Günümüzde de hareketsizlik, birçok fiziksel ve psikolojik soruna sebep olmaktadır. Bütün bedeni, ter bezleri ve kasları gibi anatomik uyarlanmaları ile insan; harekete dayalı bir yaşam tarzından uzaklaştıkça bunun bedelini ödeyecektir. Örneğin, çocukların bütün gün belli bir yerde oturmasını kapsayan bir eğitim sistemi bilişsel açıdan önemli görülse de başta hiperaktivite ve dikkat bozukluğu olmak üzere birçok şikâyeti de beraberinde getirmektedir. Bütün gün oturmak özellikle de çocuklar için fabrika ayarlarıyla uyumlu bir model değildir. Temel ayarlarımıza uygun, içinde hareket barındıran bir yaşam tarzı seçersek doğamıza daha yakın, doyumlu bir hayata yaklaşmış oluruz.

T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

6. Yukarıdaki metinde asıl anlatılmak istenen nedir, yazınız. (10 puan)

Daha sağlıklı bir yaşam için durağan değil harekete dayalı bir yaşam tarzını benimsemeliyiz.

NOT: Örnek cevapta olduğu gibi harekete dayalı bir yaşam sürdürmenin gerekliliğinden söz eden cevaplar doğru olarak değerlendirilecektir.

T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Metin içi ve metin dışı anlam ilişkileri kurulur.

7. Yukarıdaki metni de göz önünde bulundurarak sağlıklı bir vücut için nelere dikkat etmeliyiz? Düşüncelerinizi kısaca yazınız. (10 puan)

Uygun yanıtlar:

Sağlıklı bir vücut için fiziksel egzersiz yapmanın yanında uyku düzenimize, sağlıklı ve düzenli beslenmeye de özen göstermeliyiz.

NOT: Örnek cevapta olduğu gibi öğrencilerden yukarıdaki metni de göz önünde bulundurarak sağlıklı bir yaşam için neler yapmaları gerektiği konusundaki duygu ve düşüncelerini dile getirdiği mantıklı yanıtlar vermesi beklenmektedir. Bu yönde verilen yanıtlar tam puanla değerlendirilecektir.

T.7.3.22. Metnin içeriğini yorumlar.

b) Metindeki öznel ve nesnel yaklaşımların tespit edilmesi sağlanır.

8. Dünyaca ünlü Harran Üniversitesinden günümüze ne yazık ki yalnızca kırk metre yüksekliğindeki gözetleme kulesi kalabildi. Yalnızca yolların değil dinlerin de kesiştiği bir noktada yer alan Harran'da farklı dinlerden uluslar yıllarca uyum içinde yaşadılar. Sırasıyla Mittaniler, Asurlular ve Müslümanların eline geçen kent son Emevi halifesi II. Mervan tarafından devletin başkenti ilan edildi. 13'üncü yüzyılda Moğollar tarafından yerle bir edildi.

Yukarıdaki paragrafta yer alan öznel ve nesnel yargılardan birer tanesini yazınız. (2 x 4p. = 8 puan)

Uygun Cevaplar:

Öznel Yargı: Dünyaca ünlü Harran Üniversitesinden günümüze ne yazık ki yalnızca kırk metre yüksekliğindeki gözetleme kulesi kalabildi. / Yalnızca yolların değil dinlerin de kesiştiği bir noktada yer alan Harran'da farklı dinlerden uluslar yıllarca uyum içinde yaşadılar.

NOT: İkisinden birinin yazılması durumunda tam puan verilecektir.

Nesnel Yargı: Sırasıyla Mittaniler, Asurlular ve Müslümanların eline geçen kent son Emevi halifesi II. Mervan tarafından devletin başkenti ilan edildi. / 13'üncü yüzyılda Moğollar tarafından yerle bir edildi.

NOT: İkisinden birinin yazılması durumunda tam puan verilecektir.